

[Nové boje]

Na konci svého Zaslána v Radikál. listech z 30. května dotýká se i mne p. Pelc způsobem zcela tajemným, úryvkovitým a lživým. Nejmenuje mne ani, přikrývá mne pláštěm anonymity. Jsem mu jen „člověk, jenž...“ Děkuji za milosrdný úmysl, ale nepotřebuji ho. Hlásím se o své dobré právo plné veřejnosti a plného světla. Chci vyjasnit ten chaos, který shrnul p. Pelc do osmi, deseti čertovsky sešmodrchaných řádků a v němž by rád pochoval mne i moji aféru. Tedy uzal po uzlu!

1. Pana Pelcla obviňoval prý jsem „z nečestné diplomacie a politiky“. (Čítu je sám jako přímou řeč a slovo nečestné prokládá.) — Kde? Nikde. Pan Pelc prostě falšuje. V protestu, jež jsem podepsal s Macharem, Sovou a Mrštíkem, mluví se o diplomacii a politice, ale nikde ne o nečestné diplomacii a politice. To slovo si pan Pelc sám vsunul, sám vyfantasoval; dělal jím od začátku, jak jsem pozoroval, náladu pro sebe. V našem protestu toho slova není. Stojí tam pouze doslova: „To (totiž Kronika Třebického) je ta falešná česká sentimentalita — sentimentalita, kterou se dělala v Čechách vždycky diplomacie a politika. Je to ten falešný liberalismus a falešný diletantismus, proti němuž jsme namířili manifest České Moderny.“ Politiku, literární politiku jsem ovšem v Kronice Třebického viděl, musil vidět, jako ji viděl každý, kdo měl oči. Lidé zcela neutrální upozorňovali mne na Pollice verso jako na změnu programovou, změnu směru Rozhledů. Přesto jsem mlčel, až vyšel Lumír a hlavně Světozor, kde přímo Kronika tak byla pojata a proti mně výslovně obrácena. Teprve pak jsem se rozhodl promluvit, poněvadž nyní mlčet znamenalo — souhlasit a kát se. Ale ani v protestu našem není hrotu osobního. O osobní nečestnosti p. Pelcovi ani slova v něm. To je jeho fantasmie a dnes ji opakují slepě jeho stoupenci, kteří nemají ani té slušnosti, pročísti si text našeho protestu.

Protest ten je *ryze věcný*, kus naší filosofie a ethiky, kus charakteristiky naší, kus našeho názoru světového. Připínáme se v něm na náš Manifest a zaujímáme z něho důsledně pozici k falešné sentimentalitě p. Třebického.

2. Na manifestu dohodli jsme se skoro spontánně s p. Macharem a Sovou. Spontánně, opakují. Promluvili, dopsali jsme si a po několika větách poznali, že na věc nazíráme stejně, že se dojmy z Kroniky odrazily v nás pod stejným úhlem,

vzbudily stejný soud. Tužil jsem, že tomu tak bude; znám je z jich prací, v kterých podali svou duši, své svědomí. Aplikovali jen důkladně tuto svou duši jako celí lidé, promítli ji důsledně ve vnější. To je náš protest. Měl zůstat a zůstal spontánní. Úmyslně, poněvadž nám všem ta nesmluvenost, to sejití se důsledkem pouhých principů je nade všecko drahé a cenné. Poznamenal jsem to pod náš manifest: nejsme žádná klika. Vyňal jsem, chtěl jsem tím výslovně vyjmout boj ze sféry osobní.

3. Já chtěl, ale pan Pelc ne. Ten jen tam jej chtěl strhnout. Za nějaký den po protestu napsal totiž mým třem soudruhům podle předlohy listy, kde mne docela podle receptu, jaký se dává v úvodním článku „Čisté zbraně“ Rad. listy ve třetím sloupci, chtěl rozeštvát s nimi. Takové špinavé listy dlouho sbíraných a strádaných klepů a pomluv, zkroucených a úmyslně zfalšovaných faktů postavených do lživého psychologického osvětlení. Listy zcela podomecké, jak jsem řekl p. Pelcovi do tváře před svědky pp. Mrštíkem a Hladíkem 14. května t. r. v jeho bytě.

To učinil 21. dubna.

Předtím o tom nevěděl. Nevěděl o tom půl roku nebo tři čtvrti roku. Nevěděl o tom, když jsem podepisoval manifest Moderny s uvedenými druhy; nám všem dal jej k podpisu jako čestným lidem a literátům; my všichni vespolek byli mu přáteli, nás všechny tak oslovoval, nám všem tak psal.

Nevěděl o tom ani 7. dubna t. r., čtrnácte dní po Kronice Pollice verso. Toho dne psal mi totiž zcela uctivý list, do něhož může každý v redakci „Času“ nahlédnouti, v němž mne ujišťuje, že nemá příčiny býti nespokojen s tímto článkem, že „myslí posud, že není třeba mne ubezpečovati“, že mne se nedotýká. Slovem: list omluvný, list z vlastní iniciativy omluvný, poněvadž já již několik měsíců předtím s Rozhledy i p. Pelcem definitivně se rozešel. List, z něhož vyznívá prosba, abych nevystupoval proti článku p. Třebického.¹

— A 21. dubna špinavé, hnusné, sprosté, nejsoukromější a nejklepavější listy, a 27. května člověk, který „špiní blátem pohany a urážlivých podezření“!

A závěry z toho všeho?

Opisují je z Rad. listů z 30. května z článku Čisté zbraně. Přikrývají úplně celou mou aféru. Dodejte je na pravou adresu a jsme zcela vyrovnáni. „Jsou lidé

1 - Já odpověděl p. Pelcovi, že otázka je principiální, že se musí veřejně diskutovat po glosách Světozoru; že výklad jeho, jako by se vztahovalo Pollice verso jen na politiku, je nemožný z litery a textu článku; že v článku tom vidím pravý opak celého ducha i litery manifestu Č. Moderny, jež její první artikl je bezohlednost kritiky, její samoučelnost. — Při této příležitosti usvědčuju také ze lži jedno místo z rozmluvy Pelcovi s prof. Masarykem (dle fikce jeho z Radik. listů č. 22). V rozmluvě té dívá se totiž p. Pelc, proč se „bouří“ i Sova. — „Sova? Nechápu, proč Sova?“ Údiv ten je fikce, poněvadž Sova příčinou svého nesouhlasu s Kronikou p. T. vyložil p. Pelcovi den, dva předtím listem: list ten obsahoval v jádru totéž, co náš společný protest. Pan Pelc tedy o nesouhlasu právě dobře věděl a více: znal i jeho ryze věcné, filosofické, literární příčiny.

mezi ‚mladými‘, kteří dělají si registraturu ze zlých skutků (vynechávajíce všechny dobré skutky) svých odpůrců i přátel, aby mohli tyto skutky vyčísti odpůrcům kdykoli, přátelům teprve tehda, když se tito ‚opováží‘ míti jiné mínění než oni. Jsou lidé mezi mladými, kteří vedou si celé protokoly o soukromých rozmluvách a zařadují je do své soukromopolicijní registratury, aby jich užili stejným zákeřnickým způsobem. Klepy roznášené po hospodách, kavárnách, soukromých bytech i dýchánkách, pomluvy nejhoršího kalibru roznáší přítel a sděluje je příteli, který nemá tolik mužnosti, aby zakázal si toto klepařství, aby donutil ho k tomu, by řekl obviněnému přímo do očí, co proti němu má, ba neudělá ani to, aby za dob svého přátelství oznámil pomlouvaným, co o nich ‚přítel‘ roznáší, nýbrž zůstává přítelem klepajícího ‚přítele‘ i po klepech a pomluveným oznámí pomluvy teprve tehda — když se s nimi rozhněvá.“

„A všechny tyto ošklivé, nečisté zbraně byly užívány v tomto boji o lásku, caritas, jako by se chtěl provést mermomocí důkaz, že gladiátorství je v kruzích těchto bojovníků soustavně vypěstováno.“

4. června 1896

Zasláno Času

In-di-vi-du-a-li-ta a in-di-vi-du-a-li-sta — to je rozdíl, p. Krejčí! Kdybyste si jej byl uvědomil, nemohl byste býval nikdy napsat v *Rozhledech* tu strašnou hloupost na konci svých glos o „Volných směrech“. Je pravda, já posuzoval p. Hilbertovu „Vinu“¹ a řekl něco podobného tomu, že je *umělecká individualita* — ale z toho nenásleduje, můj zlatý filosofe, že je i *individualista*. Jakživo ne, můj hluboký filosofický kritiku! Podívejte se, ať Vám to názorně a na příkladě vyložím. Tolstoj nebo Dostojevský, to přiznáte, jsou umělecké individuality — ale přece ne individualisti, nýbrž pravý opak: altruisti, socialisti nebo jak chcete. Vidíte tedy, že umělecká individualita se může zcela dobře srovnat s caritou. Pamatujte si to, a až Vám zase napadne otírat se o mne, nečiňte to tak bohopustě hloupě, jako tentokrát. Já kritisoval, můj filosofe, *drama* p. Hilbertovo, ale ne jeho *feuilleton*. Jeho *feuilleton* nemohl jsem kritisovat, poněvadž jsem o něm ani nevěděl tehdy. Vy jste ale tak hluboký filosof, že kdyby p. Hilbert zítra se šel utopit, vyvodíte z toho, že má kritika je špatná a můj dialektický aparát na hromadě. Tedy s tím „dialektickým aparátem“ pozor, pane filosofe! Nechte ho laskavě na pokoji, když neumíte v ruce držet ani obyčejný kuchyňský nůž a když i jím jste se, jak ukazuje až groteskně můj případ, pořezal tak žalostně. Item platí o těch kartových domácích různých teoriích přes noc splepených, které se žalostně sesypou. Zde zvláště buďte opatrný. Ještě pár takových nesmyslů jako dnešní a poznají i Vaši nejhorlivější partisans, jak pevně jsou ty Vaše domky.

[1 - Viz zde str. 82—89.]